

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Gebiedsinrichting Koningsdiep

projectnummer 0465363.100
concept
22 januari 2021

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Gebiedsinrichting Koningsdiep

projectnummer 0465363.100

concept
22 januari 2021

Auteurs

J.J.E. Brécheteau, MSc
J.W. van Veen, MSc
K. Spillekom, MSc

Opdrachtgever

Provincie Fryslân
Tweebaksmarkt 52
8911 KZ LEEUWARDEN

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
_____	concept	_____	_____

Inhoudsopgave

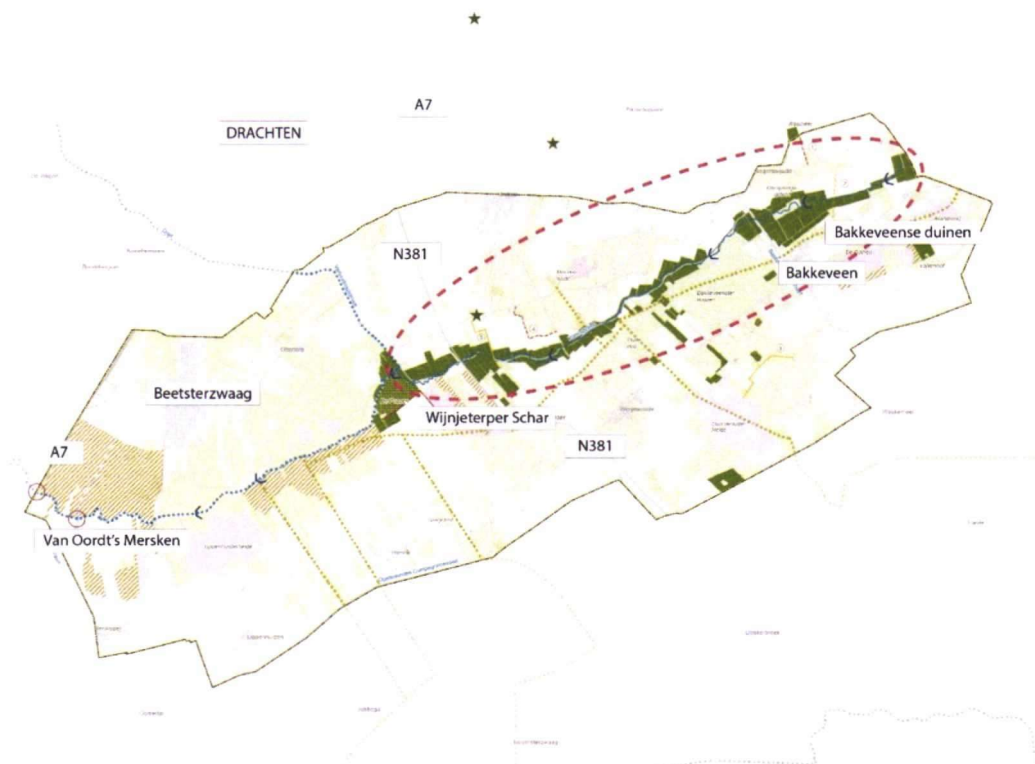
Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Projectorganisatie gebiedsinrichting Koningsdiep	3
1.3	Waarom een m.e.r.?	4
1.4	Leeswijzer	6
2	Het plangebied	7
3	Milieueffectrapportage Koningsdiep	11
3.1	Procestappen	11
3.2	Planhistorie	12
3.2.1	Planontwikkeling en beleidskeuzes	12
3.2.2	Afstemming en afspraken met de omgeving	13
3.3	Kaders milieueffectrapportage	14
3.3.1	NNN, KRW en Wb21	14
3.3.2	Opgaven, doelen en randvoorwaarden boven- en middenloop Alldjip	16
3.3.3	Voorlopig voorkeursalternatief	17
3.4	Oplossingsrichtingen verkennen	20
3.5	Toetsen van het voorlopig voorkeursalternatief en de oplossingsrichtingen	22
3.6	Integreren van oplossingsrichtingen	23
3.7	Besluitvorming	23
4	Procedurestappen en inspraak	24
4.1	Rolverdeling m.e.r.-procedure	25
4.2	Hoe kunt u reageren op deze notitie reikwijdte en detailniveau?	26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De provincie Fryslân werkt samen met de gebiedscommissie Koningsdiep, Wetterskip Fryslân, gemeente Opsterland, landbouw- en natuurorganisaties, grondeigenaren en bewoners aan de plannen voor de gebiedsrichting Koningsdiep. Het projectgebied ligt rondom de beek Alddijp. Deze beek is in de omgeving ook wel bekend als Koningsdiep, Keningsdijp of Boarn.

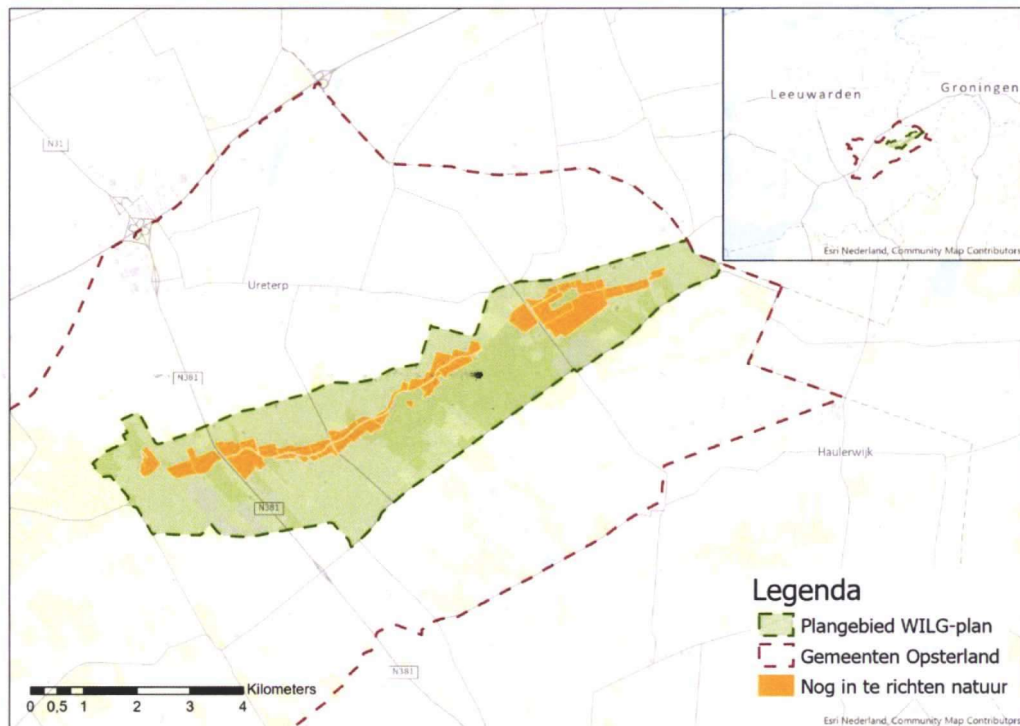
Figuur 1-1 Raamplan Landinrichting Koningsdiep(midden- en bovenloop zijn indicatief rood omcirkeld)

De officiële waternaam van het Koningsdiep is Alddijp, de vaststelling hiervan vond plaats rond de benoeming van de commissie en vaststelling van het raamplan landinrichting Koningsdiep. De gebiedscommissie Koningsdiep zet het werk voort onder de naam Gebiedsrichting Koningsdiep. Met gebiedsrichting Koningsdiep wordt bedoeld de herinrichting van de beekloop Alddijp en de flankerende gronden.

In 2004 is er een gebiedsvisie Koningsdiep opgesteld voor het gebied rondom het Alddijp. In het Raamplan Landinrichting Koningsdiep is dit in 2007 uitgewerkt tot een plan waarin doelstellingen, maatregelen, een globaal eindbeeld, de wijze van grondverwerving en een begroting staan. Het raamplan is weergegeven in figuur 1-1. De twee grootste opgaven in dit plan zijn de realisatie van 500 hectare natuur voor Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het beekdalherstel rondom het Alddijp.

Het raamplan wordt gerealiseerd door het uitvoeren van een aantal deelplannen, zogenoemde uitvoeringsmodules. Een uitvoeringsmodule bestaat uit een samenhangend pakket van maatregelen en voorzieningen, waarover overeenstemming bestaat met de betrokken instanties en waarvoor de financiën zijn geregeld en de benodigde gronden zijn verworven.

De voorliggende notitie heeft betrekking op de milieueffectrapportage voor de gebiedsrichting van 350 hectare begrensde NNN-grond rondom de midden- en bovenloop van het Alddijp, het oranje gebied op figuur 1-2.

Figuur 1-2 Plangebied midden- en bovenloop Alddijp

Naast de realisatie van 350 hectare nieuwe natuur (NNN) langs de midden- en bovenloop van het Alddijp wordt met de herinrichting van deze beek ook invulling gegeven aan de waterdoelen Kaderrichtlijn Water (KRW) met ruimte voor waterberging (WB 21). Zoals eerder genoemd werken verschillende partijen samen aan de realisering van deze gebiedsopgaves. De gebiedscommissie Koningsdiep vertegenwoordigt deze partijen. De provincie heeft als visie om samen met het gebied een gedragen en integraal plan te maken en de gebiedscommissie Koningsdiep adviseert Gedeputeerde Staten hierin. Er wordt één ruimtelijk ontwerp van het beekdal gemaakt die wordt uitgewerkt in een inrichtingsplan als bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied (de WILG). In deze notitie wordt het inrichtingsplan aangeduid als een WILG -plan.

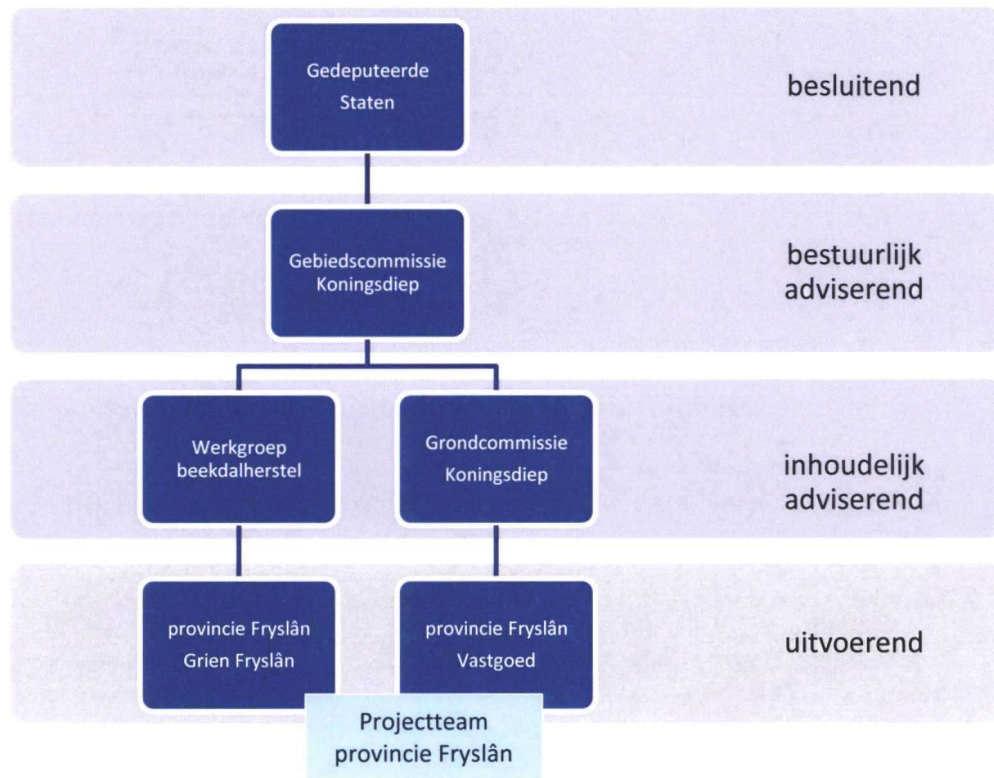
Hoewel de maatregelen grotendeels binnen de nog in te richten natuurgebieden worden uitgevoerd zijn er mogelijk wel uitstralingseffecten, bijvoorbeeld door veranderingen in grond- en oppervlaktewaterstanden, buiten het NNN gebied te verwachten. Aangezien het uitgangspunt is

dat er door de herinrichting van het beekdal geen onevenredige nadelige gevolgen voor de gebruiksfuncties in de omgeving mogen ontstaan (zie ook §3.3.2) moeten er mogelijk ook maatregelen buiten NNN-gebied getroffen worden om effecten te voorkomen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het ophogen van landbouwgrond. Daarom is de begrenzing van het plangebied (groene gebied figuur 1-2) groter dan alleen de begrenzing van de nog in te richten natuurgebieden (oranje gebieden figuur 1-2). Uit de milieueffectrapportage moet blijken waar eventueel nog maatregelen buiten NNN gebieden nodig zijn. In het kader van de gebiedsinrichting Koningsdiep worden deze in overleg met omgeving concreter uitgewerkt. De definitieve plangrens wordt op basis van de uitkomsten van de milieueffectrapportage vastgesteld.

Omdat het WILG-plan kaderstellend is voor verschillende m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten (zie ook §1.3) is het doorlopen van milieueffectrapportage verplicht. In de voorliggende notitie reikwijdte en detailniveau wordt toegelicht hoe het proces van de milieueffectrapportage wordt doorlopen en uitgevoerd. Daarbij wordt ingegaan op de afbakening (de reikwijdte en het detailniveau) van de milieueffectrapportage, zoals de oplossingsrichtingen die in de milieueffectrapportage worden onderzocht en de milieuaspecten die daarbij van belang zijn.

1.2 Projectorganisatie gebiedsinrichting Koningsdiep

De provincie is de opdrachtgever van de gebiedscommissie Koningsdiep. De gebiedscommissie Koningsdiep adviseert Gedeputeerde Staten. Een projectteam van de provincie Fryslân en een werkgroep beekdalherstel verstrekt alle relevante informatie aan de gebiedscommissie Koningsdiep en is verantwoordelijk voor de opstelling van het inrichtingsplan beekdalherstel Koningsdiep (WILG). Daarnaast werkt de grondcommissie Koningsdiep samen met de afdeling Vastgoed aan de verwervingsopgave in het gebied. De organisatie van dit project is als volgt weer te geven:

1.3 Waarom een m.e.r.?

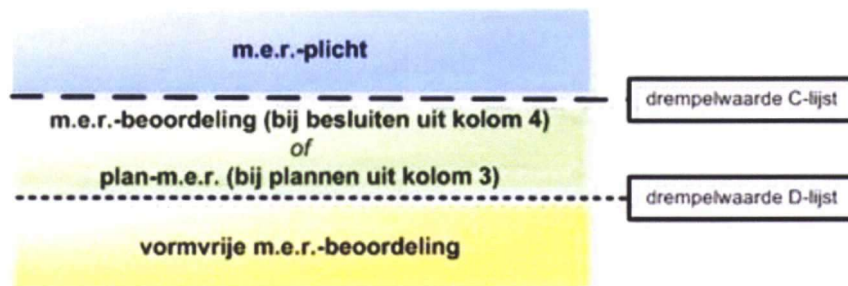
Doel van de milieueffectrapportage

In de Wet milieubeheer is vastgelegd dat kaderstellende plannen voor (mogelijk) m.e.r.-plichtige activiteiten de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.)¹ doorlopen moet worden. Het doel van de m.e.r. is het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming mee te nemen. In een m.e.r. worden verschillende alternatieven en/of varianten voor de voorgenomen activiteit(en) onderzocht en beoordeeld. Daarmee maakt de m.e.r. inzichtelijk (transparant) welke keuzes er gemaakt kunnen worden om de doelen en opgaven voor de gebiedsinrichting van het Koningsdiep te realiseren, met mogelijk minder gevolgen voor het milieu. Omdat ook (omgevings)partijen en burgers gelegenheid krijgen om te participeren in het planvormingsproces (zie §1.3) draagt de m.e.r. niet alleen bij aan een transparante besluitvorming maar kan het ook bijdragen aan het vergroten van het draagvlak voor het uiteindelijke moederbesluit (het WILG-plan).

Toetsing aan het Besluit milieueffectrapportage

De activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn worden in de bijlage van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) in de zogenoemde C- en D-lijst opgesomd.

¹ Het is gebruikelijk de afkorting (de) m.e.r. en (het) MER te gebruiken. De afkortingen m.e.r. met kleine letters en puntjes ertussen staat voor de volledige procedure, de milieueffectrapportage. MER met hoofdletters, zonder puntjes staat voor het milieueffectrapport.

Om te kunnen bepalen welke m.e.r.-(beoordelings)procedure van toepassing is zijn in het Besluit m.e.r. voor de meeste activiteiten drempelwaarden opgenomen. Het WILG-plan voor de herinrichting van het Koningsdiep wordt beschouwd als een ‘plan’ en is m.e.r.-plichtig zodra de drempelwaarden uit de D-lijst worden overschreden.

Het voornemen betreft de herinrichting van het Alddijp en de bijbehorende inrichting van het beekdal. Hiervoor worden maatregelen uitgevoerd zoals het verlagen van het maaiveld en het verleggen en/of aanpassen van het profiel van de beek. Deze maatregelen zijn gelijkgesteld aan de activiteiten zoals deze zijn benoemd in categorieën C16.1 en D16.1 van het Besluit m.e.r. Daarnaast is sprake van een landinrichtingsproject waarbij landbouwgebieden worden omgezet naar natuurgebied. Deze activiteit is opgenomen in categorie D9. Tot slot worden maatregelen getroffen om de wateroverlast in de regio te beperken, dit heeft een raakvlak met categorie D3.2. In Tabel 1-1 zijn de relevante activiteiten en drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. weergegeven.

Tabel 1-1: Uitsnede uit bijlage C en D van het Besluit m.e.r.

Cat.	Activiteit	Drempelwaarde
D 3.2	De aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken.	
D 9	Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op 1°. een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw of 2°. vestiging van een glastuinbouwgebied of bloembollenteeltgebied van 50 hectare of meer.
C 16.1	De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlakedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld in categorie 16.2 of 16.4 van onderdeel C van deze bijlage.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van meer dan 25 hectare.
D 16.1	De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlakedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld onder D 16.2.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van 12,5 hectare of meer.

Met de herinrichting van het Koningsdiep worden de drempelwaarden van categorieën D3.2, D9 en C16.1/D16.1 overschreden. Het WILG-plan is op basis van de toetsing aan het Besluit m.e.r. daarom planm.e.r.-plichtig.

Passende beoordeling

Plannen waarvoor een zogenaamde passende beoordeling opgesteld moet worden zijn eveneens planm.e.r.-plichtig. Een passende beoordeling is noodzakelijk indien significante effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. Vooralsnog zijn er geen significante effecten te verwachten op de omringende Natura 2000-gebieden en is er geen noodzaak tot het uitvoeren van een passende beoordeling. Er is hierdoor dan ook geen sprake van een planm.e.r.-plicht als gevolg van toetsing langs dit spoor.

Wijzigingsbevoegdheid Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Opsterland

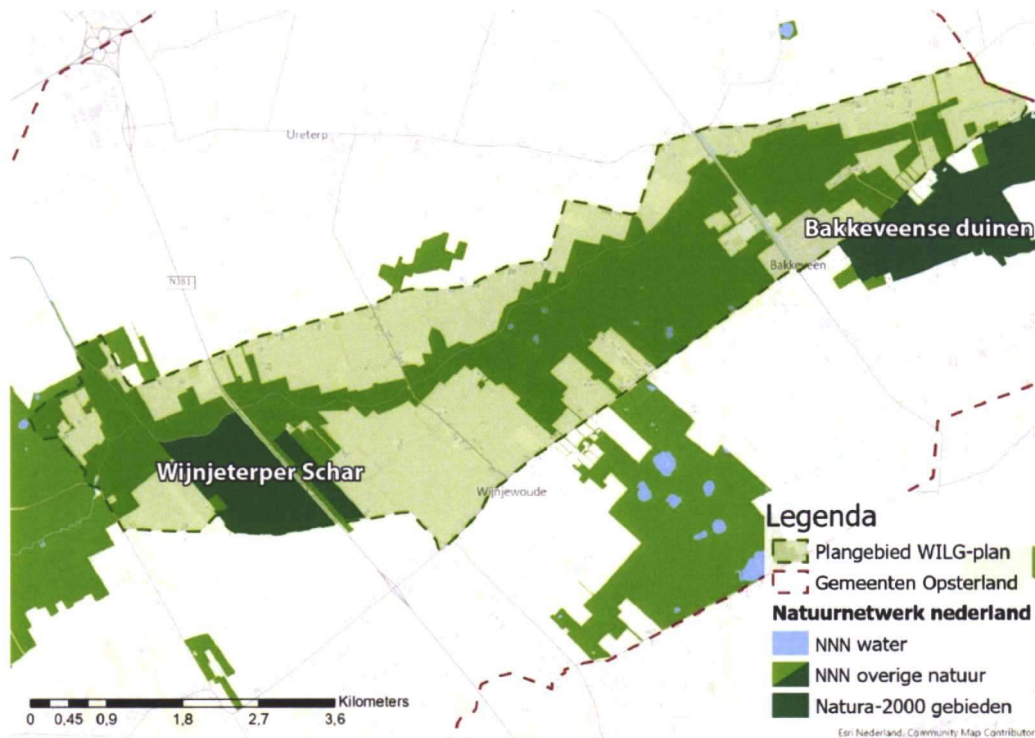
Het plangebied ligt binnen de gemeente Opsterland. Op de locatie van de voorgenomen activiteit is het 'Bestemmingsplan Buitengebied' van toepassing. In dit bestemmingsplan is door middel van een wijzigingsbevoegdheid al rekening gehouden met de gebiedsinrichting Koningsdiep. Het milieueffectrapport dat opgesteld wordt voor het WILG-plan heeft ook de noodzakelijke diepgang ter onderbouwing van het toepassen van deze wijzigingsbevoegdheid.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de kenmerken van het plangebied. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de milieueffectrapportage. Daarbij wordt onder andere ingegaan op de planhistorie, de plan- en beleidskaders, de te onderzoeken alternatieven en oplossingsrichtingen en het beoordelingskader. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de (inspraak)procedure.

2 Het plangebied

Het beekdal Koningsdiep ligt in het oosten van de provincie Fryslân in de gemeente Opsterland. De bovenloop ligt dichtbij de grens met Groningen en Drenthe. Het studiegebied omvat het beekdal Koningsdiep met de aanliggende hogere gronden vanaf de Groningse/Drentse grens tot aan de Poasbrug bij Beetsterzwaag. Dit beslaat een gebied van circa 10 kilometer lang. Figuur 2.1 hierna laat globaal de ligging van het plangebied in relatie tot de omgeving zien.

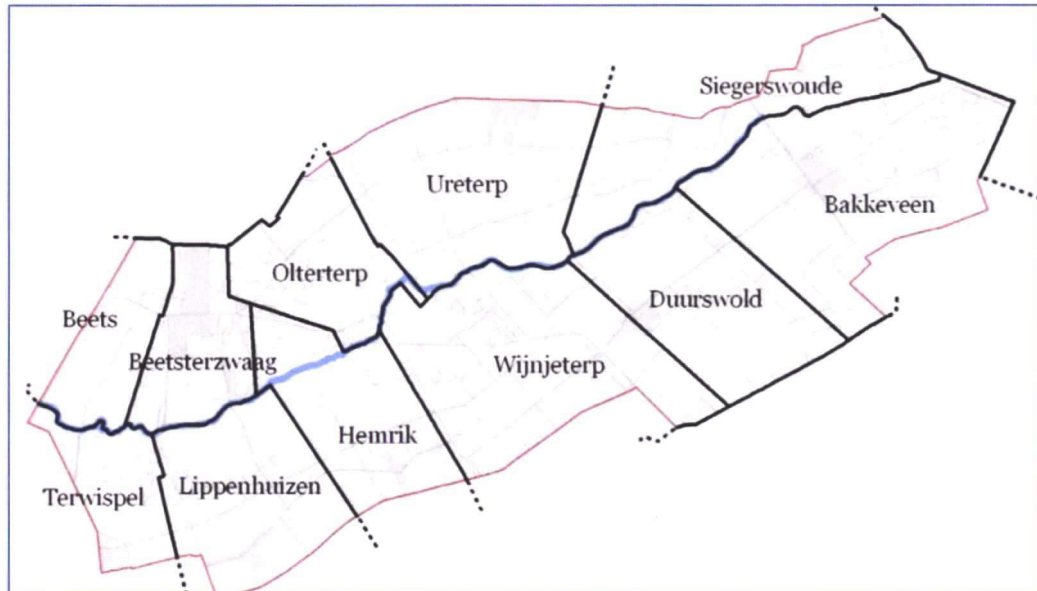
Figuur 2-1: Plangebied van midden- en bovenloop Alddijp

Landschap en bewoningsgeschiedenis

Het landschap van het beekdal Koningsdiep wordt gekenmerkt door een afwisseling van open landschappen, bos- en heidecomplexen en het coulisselandschap op de zandruggen. Het coulisselandschap is gelegen op de hogere gronden in de flanken van het beekdal. Het reliëf is hier zwak golvend met houtsingels langs de verkaveling die loodrecht op de binnen en buitenwegen staat.

Door veenontwikkeling in het gebied van het Koningsdiep is bewoning hier lange tijd niet mogelijk geweest. Pas in de Volle Middeleeuwen is daar verandering in gekomen. In de late 10^e eeuw en eerste helft van de 11^e eeuw trokken de eerste bewoners stroomopwaarts via het Koningsdiep het gebied in. Daar werden in de loop van de tijd steeds meer veengronden ontgonnen. Op de hellingen van het hoogveen waren de omstandigheden gunstig voor het bouwen van eenvoudige boerderijen. Het veen werd afgewaterd via de daarop dwars aangelegde sloten. De eerste bebouwing ontstond dus niet direct langs de beek maar verder in het veen op de overgang van

naar open hoogveen. Geleidelijk aan werden de bossen langs de beek gekapt en werd het land in gebruik genomen als weidegronden en hooilanden. Zo ontstonden haaks op het Koningsdiep dorpen die nu nog herkenbaar zijn in het gebied (zie figuur 2-2).

Figuur 2-2: Historische dorpgebieden rondom het Alddijp (Bron: Rijksuniversiteit Groningen).

Natuur

Op verschillende plaatsen in het beekdal Koningsdiep liggen gebieden met belangrijke natuurwaarden. Zo liggen ook de 'Wijnjeterper Schar' en de 'Bakkeveense duinen' die zijn aangewezen als Natura 2000-gebieden in het beekdal Koningsdiep (zie figuur 2-1). Het Natura 2000-gebied Van Oordt's Mersken ligt buiten het plangebied van de gebiedsontwikkeling Koningsdiep. Echter, dit Natura 2000-gebied ligt wel in het stroomgebied van het Alddijp en daarmee mogelijk binnen het invloedgebied van de gebiedsontwikkeling.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. De gebiedsrichting van het Koningsdiep zorgt in dit deel van het beekdal voor een toevoeging van 350 hectare aan NNN. Dit is een aanvulling op het reeds aanwezige NNN in het gebied. Binnen het plangebied en het onderzoeksgebied liggen verschillende beheertypen. In figuur 2-3 zijn de belangrijkste beheertypen binnen de NNN weergegeven.

Figuur 2-3 Beheertypenkaart Natuurnetwerk Nederland (Bron: Provincie Fryslân).

Landbouw

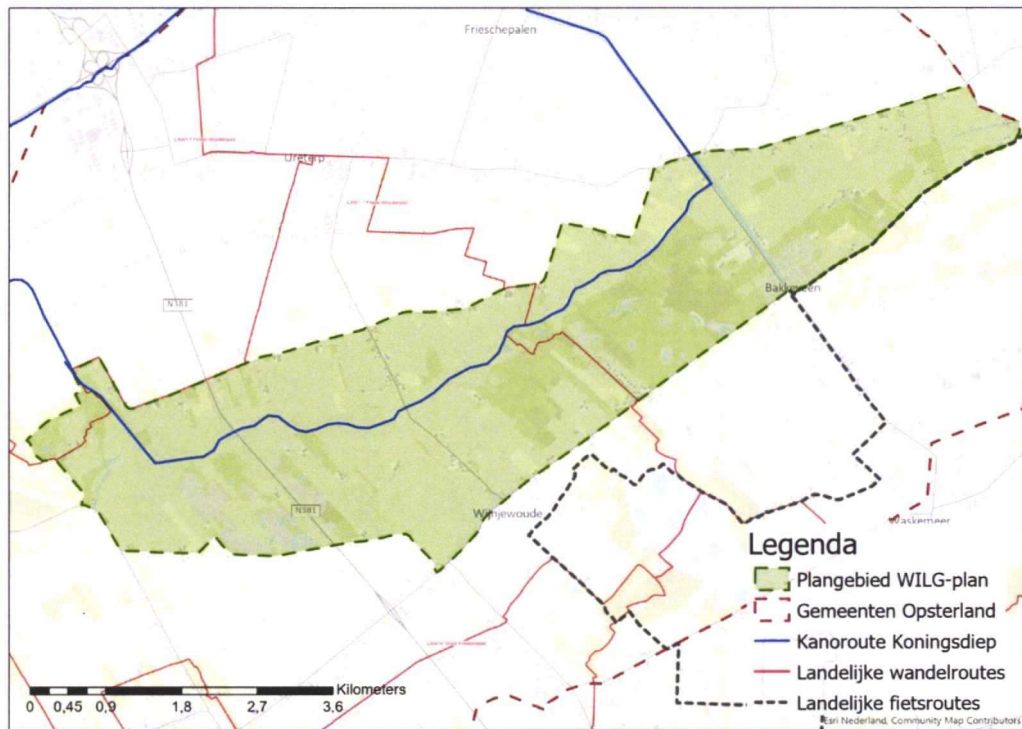
Naast natuur zijn er in dit deel van het beekdal Koningsdiep een twintigtal agrariërs actief. Dit betreft hoofdzakelijk melkveehouderijbedrijven met maasteelt.

Wonen en infrastructuur

In het plangebied van het Koningsdiep bevindt zich bebouwing en infrastructuur. Hierbij gaat het met name om woningen en boerderijen, twee provinciale wegen N381 en N917 (Foarwurkerswei) en lokale verbindingswegen zoals de Dwarswyk en Mounleane. Daarnaast ligt een belangrijke aardgastransportleiding parallel aan de noordzijde van het Alddijp en een hoogspanningsverbinding die het Alddijp kruist tussen de N381 en de Mounleane.

Recreatie

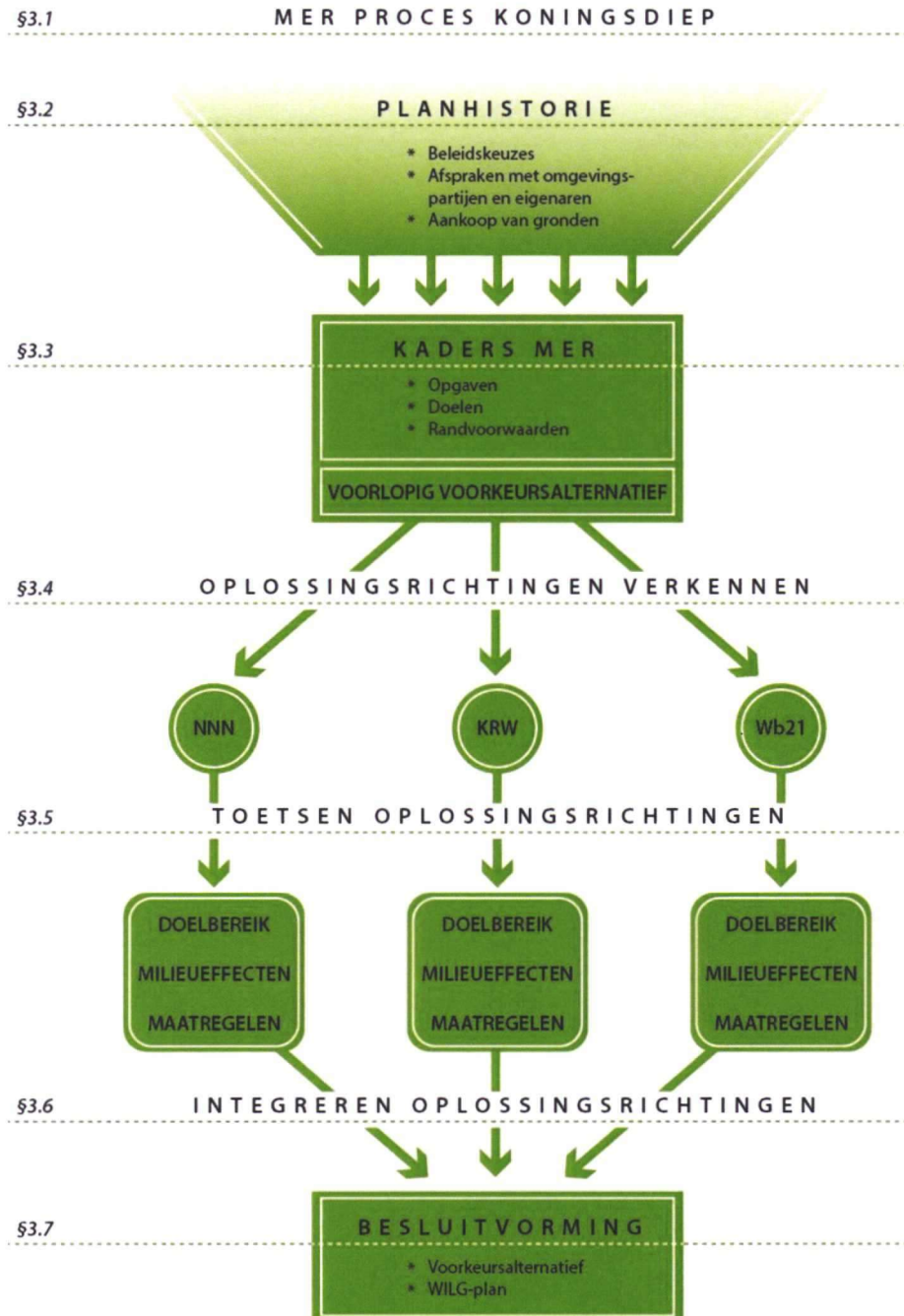
Overige activiteiten in het gebied zijn met name gericht op recreatie (zie figuur 2-4). In het plangebied liggen diverse paden die geschikt zijn voor wandelaars, fietsers en ruiters. Tevens loopt er een kanoroute door het gebied. De natuurgebieden langs het Alddijp (zoals de Slotpleats bij Bakkeveen, 't Oude Bosch bij Wijnjewoude, en het bos ten oosten bij Beetsterzwaag) zijn populaire bestemmingen voor dagrecreatie. Daarnaast liggen er verschillende campings en andere recreatieve verblijfslocaties in de omgeving van het plangebied. Met name het gebied rondom Bakkeveen is een populaire bestemming.

Figuur 2-4: Recreatie in/om het Alddijp / Koningsdiep (Bron: ArcGis).

3 Milieueffectrapportage Koningsdiep

3.1 Procestappen

Figuur 3-1 Procestappen milieueffectrapportage boven- en middenloop Koningsdiep

Voor de milieueffectrapportage voor de gebiedsinrichting van de boven- en middenloop van het Alddijp worden een aantal processtappen doorlopen (zie figuur 3-1), namelijk:

1. De gebiedsinrichting Koningsdiep heeft sinds de start in 1999 al een aantal belangrijke stappen gezet en keuzes gemaakt (zie §3.2 Planhistorie). In het milieueffectrapport wordt de planhistorie nader uitgewerkt en toegelicht;
2. Deze stappen en keuzes hebben geleid tot bepaalde plan- en beleidskaders en randvoorwaarden voor de gebiedsinrichting in de boven- en middenloop van het Koningsdiep (zie §3.3 Kaders milieueffectrapportage). Tevens is er, op basis van de plan- en beleidskaders, in de afgelopen jaren, samen met belanghebbende partijen, al toegewerkt naar een 'voorlopig voorkeursalternatief' (zie §3.3.3 Voorlopig voorkeursalternatief). De plan- en beleidskaders, randvoorwaarden en het voorlopig voorkeursalternatief vormen het vertrekpunt voor het onderzoek in de milieueffectrapportage;
3. Binnen de plan- en beleidskaders en op basis van het voorlopig voorkeursalternatief wordt in de milieueffectrapportage gezocht naar oplossingsrichtingen die de 'hoeken van het speelveld' opzoeken (zie §3.4 Oplossingsrichtingen verkennen). Deze hoeken worden opgezocht door het voorlopige voorkeursalternatief voor de verschillende doelen (Natuurnetwerk Nederland (NNN), Kaderrichtlijn Water (KRW) en Waterbeheer 21^e eeuw (Wb21)) te maximaliseren. Het doel hiervan is om de bandbreedte voor de plan- en beleidsalternatieven voor de herinrichting van het Koningsdiep zo volledig mogelijk in beeld te kunnen brengen;
4. Deze oplossingsrichtingen worden vervolgens in de milieueffectrapportage aan de hand van een aantal toetsingscriteria getoetst op het doelbereik en de milieueffecten (zie §3.5 Toetsen oplossingsrichtingen);
5. Uit deze toetsing volgen de belangrijkste kansen en knelpunten van de verschillende oplossingsrichtingen. Waar mogelijk wordt gezocht naar eventuele mitigerende (verzachtende) maatregelen om nadelige effecten of knelpunten te beperken of te voorkomen. Uit dit pakket van kansen, knelpunten en maatregelen kunnen vervolgens keuzes worden gemaakt om van een voorlopig voorkeursalternatief tot een definitief voorkeursalternatief te komen (zie §3.6 Integreer oplossingsrichtingen);
6. Dit voorkeursalternatief vormt de basis voor de uitwerking van het moederbesluit, in dit geval het WILG-plan. Het milieueffectrapport vormt een bijlage bij dit plan. Voor de vaststelling van dit plan gelden wettelijke procedures (zie §3.7 Besluitvorming)

In de hiernavolgende paragrafen worden de bovenstaande processtappen nader toegelicht.

3.2 Planhistorie

3.2.1 Planontwikkeling en beleidskeuzes

De gebiedsinrichting van het Koningsdiep is een langlopend proces waarin veel complexe en soms conflicterende belangen spelen. Het begin van het project is terug te voeren naar het eind van de 20^e eeuw. In 1999 is in het kader van ROM-project Zuidoost Fryslân de gebiedscommissie Koningsdiep gestart met het opstellen van een gebiedsvisie. In 2005 is het voorontwerp van de gebiedsvisie afgerond. In 2007 is het Raamplan Koningsdiep vastgesteld en is daarmee ook uitwerking gegeven van de eerste uitwerkingsmodule.

De jaren daarna – richting 2018 – zijn aan meerdere uitweringsmodulen gewerkt. De opgave is in de loop van de tijd steeds beperkt veranderd. In essentie is het altijd gegaan om de ontwikkeling van 500 ha nieuwe natuur (NNN). In recente jaren is meer de koppeling gelegd tussen het integraal versterken van zowel de natuur als het watersysteem (kwantiteit (Wb21) en kwaliteit (KRW)). Daarnaast worden er koppelkansen verwacht ten aanzien van op omliggende Natura 2000-gebieden, landschap en ruimtelijke kwaliteit en recreatie.

In het hiernavolgende zijn de belangrijkste beslissingen en besluiten ten aanzien van de gebiedsontwikkeling Koningsdiep op een tijdlijn uiteengezet.

1998- 2005	Vaststelling ROM gebiedsvisie Koningsdiep – aanwijzen van 500 ha nieuwe natuur in het kader van Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
2007	Wet inrichting Landelijk Gebied (WILG) treedt in werking en bevat naast investeringsbudget ook het instrument landinrichting
2007	Vaststelling Raamplan (landinrichting) Koningsdiep door GS van Fryslân Uitwerking van gebiedsvisie Koningsdiep waarin maatregelen staan die door de landinrichtingscommissie Koningsdiep worden uitgevoerd.
2007	Start uitvoering 1e module Koningsdiep waaronder planvoorbereiding brongebied Koningsdiep.
2009	Vaststelling eerste stroomgebiedbeheerplan (KRW)
2013	Verkenning beekdalherstel Koningsdiep – met focus op natuur en KRW doelen
2013	Ecologische Hoofdstructuur wordt Natuurnetwerk Nederland
2014	Natuurpact tussen Rijk en Provincies - decentralisatie natuurbeleid en herijking NNN
2015	Taken van Dienst Landelijk Gebied overgedragen aan provincie Fryslân
2015	Watersysteemanalyse Koningsdiep van Ecofide in opdracht van wetterskip Fryslân
2016	Aankoopstrategieplan De Boarn – vastgesteld door GS van provincie Fryslân
2016	4e Waterhuishoudingsplan en waterbeheerplan – wetterskip Fryslân
2016-2017	2e Verkenning beekdalherstel n.a.v. conclusies Ecofide door provinsje Fryslân
2018	Hydrologische modellering oppervlaktewater Koningsdiep door Antea Group
2018	Modellering grondwater midden- en bovenloop Alddjip – Provincie en wetterskip Fryslân
2019	Gebiedscontract (plan van aanpak) Koningsdiep voor inrichting midden- en bovenloop Alddjip

In het milieueffectrapport zal de planhistorie gedetailleerd worden uitgewerkt en beschreven.

3.2.2 Afstemming en afspraken met de omgeving

Bij het opstellen van het inrichtingsplan en de uitvoeringsmodules wil de provincie de belanghebbenden waar mogelijk betrekken. Dit doet ze door belanghebbenden uit te nodigen voor zogenaamde informatiebijeenkomsten. De participatie richt zich voornamelijk op:

- Creëren van draagvlak en het inzichtelijk maken van alle belangen;
- Ophalen van zienswijzen en reacties;
- Toetsen van een plan, eerst abstract dan concreet;

- Inbrengen van ideeën (zoals tracé voor nieuwe recreatieve verbinding, ruimtelijke opgave rondom cultuurhistorische elementen – Beakendyk/Alddijp, landschapsbeheer) binnen vooraf vastgestelde kaders.

In de afgelopen periode van 2016-2020 zijn met vertegenwoordigers van de samenwerkende partijen zoals wetterskip Fryslân en de terreinbeheerders It Fryske Gea, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer een aantal schetssessies georganiseerd, waarbij een aantal alternatieven is uitgewerkt. Deze alternatieven zijn in persoonlijke gesprekken toegelicht aan de grondeigenaren binnen de NNN begrenzing.

Inmiddels zijn al grote delen van het plangebied voor de inrichting beschikbaar. Van de in totaal 350 hectare is inmiddels ongeveer 250 hectare grondgebied verworven dan wel beschikbaar. Met de eigenaren van de overige 100 hectare worden gesprekken gevoerd over verwerving of particulier natuurbeheer.

3.3 Kaders milieueffectrapportage

Met de herinrichting van het beekdal wordt invulling gegeven aan doelen voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Waterbeheer 21^e eeuw (Wb21). In het hiernavolgende wordt, aan de hand van een aantal beleidsbeschrijvingen, een korte beschrijving gegeven van de algemene (regionale/landelijke) doelen en opgaven voor NNN, KRW en Wb21. Vervolgens wordt ingegaan op de specifieke doelen en randvoorwaarden voor de gebiedsontwikkeling langs de boven- en middenloop van het Koningsdiep.

3.3.1 NNN, KRW en Wb21

Natuurnetwerk Nederland (bron: Provincie Fryslân)

“Sinds 1994 geven rijk en provincie uitvoering aan de realisatie van de Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Deze bestaat uit reeds bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuurgebieden op bestaande landbouwgrond (zogenaamde ‘nieuwe natuur’) en een klein deel via agrarisch natuurbeheer. In 2014 is het Natuurpact tussen rijksoverheid en de provincies ingegaan. Hierin is vastgesteld dat de taakstelling voor de NNN in Fryslân is gesteld op 13.679 ha, en dat deze is gerealiseerd in 2027.

In 2017 was 11.737 hectare, ofwel 86% van de beoogde oppervlakte NNN verworven. Naast de oppervlakte van natuurgebieden en van gebieden die met een natuurdoelstelling worden beheerd, is de kwaliteit ervan ook van belang. Dit wordt gemeten naar het aantal aanwezige soorten en natuurtypen. Daarvoor dient een adequate inrichting van de verworven gebieden, om een goede uitgangssituatie te scheppen voor de beoogde natuurtypen. In 2017 was 73% van de verworven oppervlakte ingericht.

Kaderrichtlijn Water (bron: Waterbeheerplan 2016-2021, Wetterskip Fryslân)

“De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft tot doel dat alle wateren in de EU een goede waterkwaliteit bereiken. Door het Rijk en de provincie zijn normen vastgesteld voor de chemische en ecologische toestand voor het voldoen aan de waterkwaliteitseisen van de KRW. Hoewel het oppervlaktewater in de afgelopen decennia behoorlijk schoner is geworden, is er nog een flinke opgave voor het verder verbeteren van de waterkwaliteit. In deze planperiode zullen we daarvoor:

- *Het watersysteem natuurvriendelijker inrichten, zodat de leefomgeving voor waterplanten, vissen en andere waterdieren wordt verbeterd.*
- *Watergangen natuurvriendelijker onderhouden. Dit betekent dat, waar dat mogelijk is, watergangen minder vaak worden onderhouden en dat een deel van de waterplanten in de watergang blijft staan.*
- *Het beleid en de maatregelen voor het verbeteren van de visstand actualiseren. Hiervoor monitoren wij bijvoorbeeld de ontwikkeling van de (te) hoge brasemstand.*
- *Emissies van meststoffen en bestrijdingsmiddelen vanuit de landbouw terugdringen. In de planperiode zet het waterschap in op een voorspoedige samenwerking met de landbouwsector om de uitvoering van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer te faciliteren. Samen met de melkveehouderijsector dringen we de nutriëntenemissie vanaf het erf met 80% terug. Dit doen we binnen het Convenant Erfafspoeling.*
- *7 vervuilde waterbodems met ecologische en verspreidingsrisico's saneren.*
- *Beleid vaststellen om invasieve exotische plant- en diersoorten, zoals de Grote Waternavel, op tijd te kunnen herkennen en te bestrijden.*

In de planperiode voeren we samen met de betrokken partijen deze maatregelen uit”.

Waterbeheer 21^e eeuw (bron: Unie van Waterschappen)

“Het klimaat verandert, het wordt warmer en het regent vaker en harder, vooral in de winter. Dat betekent hogere waterstanden in onze rivieren en sloten. Daarnaast zorgt klimaatverandering voor opwarming van de zee en stijging van de zeespiegel. Het gevaar op overstromingen wordt nog vergroot doordat de Nederlandse bodem langzaam maar zeker daalt. Daarbij komt dat we steeds meer bouwen. Waar asfalt ligt en bebouwing staat, kan het regenwater niet de grond in. We bouwen ook nog vaak op plekken waar we dat beter niet kunnen doen. Verder brengt de klimaatverandering met zich mee dat we in de zomer te maken hebben met lagere rivier- en grondwaterstanden. Problemen die daarmee samenhangen zijn verdroging, watervervuiling en de instroom van zout water uit zee in West-Nederland. Behalve de veiligheid, zijn dus ook de kwaliteit van het oppervlaktewater en onze drinkwatervoorziening in het geding.

Door de hoge waterstanden in de jaren negentig realiseerden de waterschappen en andere waterbeheerders zich dat gemalen en dijken alleen niet genoeg meer zijn om de veiligheid en leefbaarheid van Nederland te garanderen. We moeten anders omgaan met water. De kern van het nieuwe waterbeleid is water de ruimte geven. Het water de ruimte geven betekent dat waterschappen in het landschap en in de stad ruimte maken om water op te slaan. Het betekent ook dat we beken en rivieren in noodgevallen gecontroleerd buiten hun oevers laten treden.

De Unie van Waterschappen heeft haar visie gegeven op het advies van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw. De Unie onderschrijft de hoofdprincipes van de commissie WB21.

Meer ruimte voor water, met als gedachteleidraad de drietrapsstrategie: vasthouden, bergen, afvoeren

Water moet meer ordenend zijn. Deze principes brengen een belangrijke verandering teweeg in het maatschappelijk bewustzijn ten aanzien van de vraag hoe met water om te gaan. Ook waterkwaliteit, waterschaarste, verdroging en het tegengaan van verzilting onderdeel moeten onderdeel zijn van de plannen die de waterschappen ontwikkelen voor het nieuwe waterbeheer.

Waterschappen zoeken bij de uitvoering van de plannen in het kader van WB21 naar een combinatie met ander belangen, bijvoorbeeld natuur, wonen en recreatie”.

3.3.2 Opgaven, doelen en randvoorwaarden boven- en middenloop Alddjip

Voor de boven- en middenloop van het Alddjip zijn de regionale / landelijke doelen en opgaven vertaald naar een aantal specifieke doelen en opgaven. In het hiernavolgende worden deze opgaven en doelen kort toegelicht

NNN: Aanleg van nieuwe natuur;

Met de ontwikkeling van nieuwe natuur langs het Alddjip wordt een bijdrage geleverd aan de provinciale taakstelling voor de realisatie van 13.679 ha NNN voor 2027. De nieuwe natuur langs het Alddjip verbindt de drie Natura 2000 gebieden Van Oordts Mersken, Wijnjeterper Schar en Bakkeveense duinen met elkaar. De ontwikkeling langs het Alddjip maakt deel uit van een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland, een schakel tussen andere natuurgebieden in Fryslân en Drenthe en Groningen.

De opgaven voor NNN langs dit deel van het Alddjip betreffen:

- De realisatie 350 ha nieuwe natuur;
- Het opheffen van barrières voor diersoorten langs wegen en stuwen (droge verbinding);

KRW: Verbeteren van de ecologische waterkwaliteit;

Voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) is het Alddjip getypeerd als watertype R5: langzaamstromende middenloop/ benedenloop op zand. Uit een eerder uitgevoerde watersysteemanalyse (Ecofide 2015) blijkt echter dat bepaalde sleutelfactoren ontbreken om dit watertype te kunnen realiseren. De afvoer is te laag (met name in de zomermaanden) en het verhang is te klein. Hierdoor is herstel van stroming niet of nauwelijks mogelijk. Daarnaast wordt het Alddjip in grote mate gevoed door water uit de omringende landbouwgebieden. Hoewel de waterkwaliteit in de laatste jaren duidelijk is verbeterd is dit geen optimale uitgangssituatie voor een natuurlijke beek. De sturing op de waterkwaliteit is binnen de kaders van dit project echter beperkt. Een verdere verbetering van de waterkwaliteit is afhankelijk van ontwikkelingen in de landbouw(gebieden). Daar wordt binnen het kader van deze gebiedsrichting niet verder op ingegaan. Lokaal liggen er in de beekloop echter wel mogelijkheden om (deels) invulling te geven aan de gestelde KRW doelen.

De opgaven voor KRW langs het Alddjip betreffen:

- Versterken van het voedingsgebied (o.a. vertragen van de afvoer en vernatten brongebied);
- Verbeteren natuurlijke hydrologie (natuurlijkere afvoerdynamiek);
- Lokaal verbeteren van de stroming, bijvoorbeeld door stuwpasserende nevengeulen aan te leggen;
- Lokaal opheffen van belemmering voor vissen en macrofauna (vispassages);
- Het verbeteren van de waterkwaliteit, bijvoorbeeld door hermeandering en aanpassingen in het beheer en onderhoud;
- Creëren van diversiteit in aquatische biotopen;
- Beschermen van een goede chemische en kwantitatieve toestand van het grondwater.

Wb21: Verbeteren van de waterveiligheid;

De gebiedsrichting langs het Alddijp moet bijdragen aan het ondervangen van de nadelige effecten als gevolg van klimaatveranderingen. Daarbij wordt gewerkt volgens de 'trits' vasthouden, bergen en afvoeren. In het Alddijp moeten maatregelen worden getroffen (vasthouden en bergen) om de afvoer naar het boezemwatersysteem tijdens een extreme neerslagebeurtenis te reduceren.

De opgaven voor Wb21 langs het Alddijp betreffen:

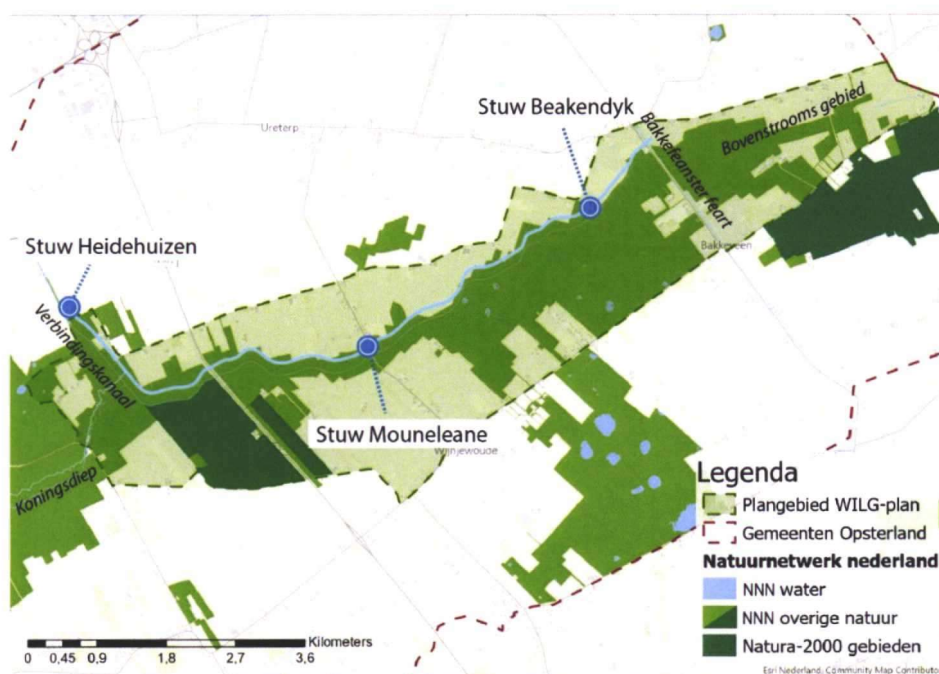
- Het vertragen van de afvoer in het Alddijp door kunstwerken aan te brengen en afwateringsloten te dempen in de bovenloop en door weerstand (meandering, begroeiing) aan te brengen in de middenloop;
- Het vergroten van de waterberging in de lager gelegen gebieden langs het Alddijp.

Randvoorwaarden

Naast de drie primaire opgaven gelden er ook een aantal randvoorwaarden voor de gebiedsrichting, namelijk;

- Het verminderen van verdroging in omliggende natuurgebieden (o.a. Natura 2000);
- De ontwikkeling mag geen onevenredige nadelige gevolgen hebben voor de gebruiksfuncties (o.a. landbouw, woningen, bedrijven, infrastructuur, etc.) in de omgeving van het plangebied;
- De inrichting van het beekdal moet leiden tot een duidelijk herkenbaar en aaneengesloten ruimtelijk eindbeeld dat passend is binnen het (oorspronkelijke) karakter van het plangebied;
- De recreatiemogelijkheden moeten behouden blijven en waar mogelijk worden versterkt.

3.3.3 Voorlopig voorkeursalternatief

Zoals aangegeven is er in de periode van 2016-2020 met vertegenwoordigers van de samenwerkende partijen zoals wetterskip Fryslân en de terreinbeheerders It Fryske Gea, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer gewerkt aan een integraal plan voor de herinrichting van het Koningsdiep. Dit heeft geresulteerd in een 'voorlopig voorkeursalternatief'. In het hiernavolgende wordt dit voorlopig voorkeursalternatief op hoofdlijnen beschreven.

Bovenstrooms stuw Beakendyk

In de voorgestelde inrichting van het gebied bovenstrooms van de stuw Beakendyk wordt aan beide kanten van de Bakkefeansterfeart een moerasachtig gebied aangelegd met een indicatieve winterwaterstand van max 2,75 m. In dit gebied wordt bij hogere afvoeren water vastgehouden waardoor de waterstand stijgt en in drogere perioden zal de waterstand uitzakken, tot ca. 2,25 m NAP. De bestaande loop aan de westkant van de Bakkefeansterfeart en de bestaande duiker onder de vaart blijven bestaan voor de afwatering van het landbouwgebied.

Figuur 3-2 Impressie van maatregelen ten oosten van Bakkefeansterfeart (winterbeeld)

De lage delen in het nieuwe natuurgebied aan de westkant van de Bakkefeansterfeart, worden met het oog op de bergingsfunctie 30 tot 40 cm afgegraven, waarbij een klein deel permanent water zal zijn. Ten oosten van de Bakkefeansterfeart wordt een slenkachtige structuur aangelegd. De beide gebieden zijn met elkaar verbonden met een onderleider onder de Bakkefeansterfeart en voeren af via een oude loop van het Alddijp, die nog door het bos loopt. Deze bosloop watert middels een "knijpstuw" af en is met een bekkenpassage (vispassage) verbonden met benedenstroomse deel Alddijp van de stuw "Beakendyk". De vrijgekomen grond uit het westelijke bergingsgebied kan deels verwerkt worden in een kadeprofiel langs de bestaande loop en deels opgebracht op de hogere terreindelen. Om te voorkomen, dat de waterstanden in het bergingsgebied te hoog oplopen wordt een noodstuw/ of noodoverloop gerealiseerd richting de te handhaven loop aan de westkant² van de Bakkefeansterfeart.

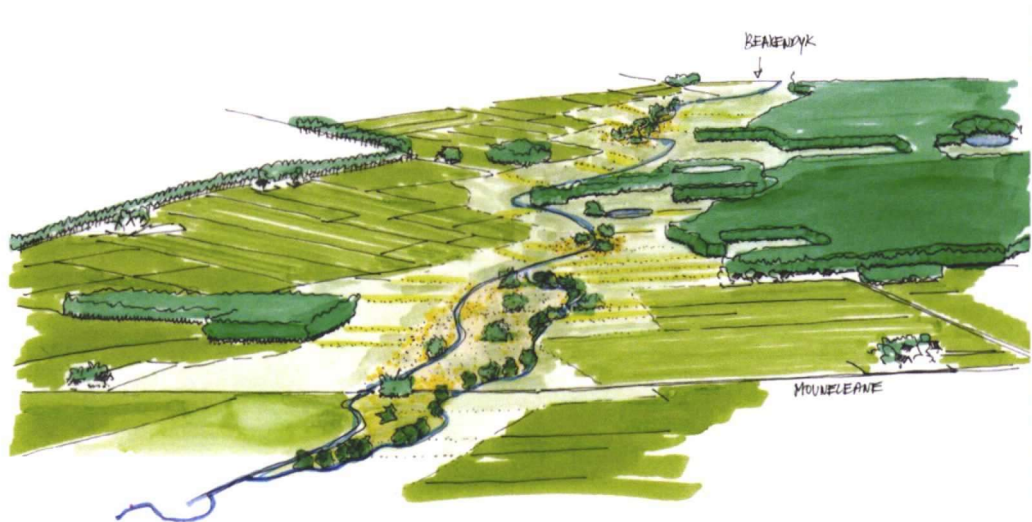
Stuwvak Mouneleane

De lage delen van het beekdal worden circa. 20 tot 30 cm verlaagd, naar een niveau van circa 1,70-1,80 m + NAP, waarbij voor een vloeiende overgangen met de onvergraven hogere gronden wordt

² In de doorgerekende variant bevindt zich deze noodstuw aan de oostkant van de Bakkefeansterfeart. Mogelijk dat met het oog op de levensduur van de bestaande onderleider zal worden gekozen voor een noodoverlaat aan de westkant van de Bakkefeansterfeart

gezorgd. De lage gronden in het beekdal krijgen zomers een drooglegging van circa 20 tot 30 cm en staan gedurende de winter meestentijd (net) onder water. Gemiddeld is de waterstand in de winter ca 1,80 m + nap en in de zomer ca 1,60 m NAP. In een zeer extreme situatie kan de waterstand tot ca 2,30 m + nap stijgen.

Rond de stuw Mouneleane komt een vrij stromende “bypass” inclusief vispassage te liggen als een smalle en ondiepe nieuwe beekloop. Over een traject van circa 1,2 kilometer wordt het hoogteverschil tussen het peilvak Mouneleane en het peilvak Heidehuizen overbrugd. Het profiel en de bodemhoogte is zodanig, dat zomers in het peilvak Mouneleane een waterstand van ca. 1,50 m + NAP is. De huidige stuw Mouneleane blijft bestaan, maar gaat pas bij een waterstand van 1,65 m + NAP afvoeren. Bij lagere waterstanden verloop de afvoer via de bypass.

Figuur 3-3 Impressie van maatregelen stuwvak Mouneleane

Stuwvak Heidehuizen

De lage delen van het beekdal worden circa 20-30 centimeter verlaagd naar een niveau van circa 1.10 m + NAP. Delen van het beekdal die (ongeveer) al deze maaiveldhoogte hebben worden niet verlaagd. Drie varianten zijn hier van belang:

- Variant A1: de huidige loop wordt vervangen door een meanderende loop met een kleiner profiel. Bij hogere afvoeren treden daarbij vooral in de het bovenstroomse gedeelte van het peilvak hogere waterstanden en inundatie van de nieuwe natuur in het beekdal op. Bij lagere afvoeren heeft het beekdal een drooglegging van ca 50 cm. Graslandbeheer is in dit alternatief goed mogelijk. De gemiddelde waterstand in de winter benedenstrooms van stuw Mouneleane is 100 cm + NAP en bij stuw Heidehuizen 70 cm NAP. In de zomer is het verschil in waterstand onder en boven in het peilvak geringer. De gemiddelde waterstand in de zomer benedenstrooms van stuw Mouneleane is ca. 70 cm + NAP en bij stuw Heidehuizen 65 cm NAP.

- Variant A2³: de huidige loop blijft bestaan, maar krijgt een 25 cm hogere waterstand⁴. De waterstanden variëren gedurende het jaar tussen de 80 cm en 100 cm NAP. In de winter staat de waterstand daarmee ongeveer gelijk aan het maaiveld van de aangrenzende nieuwe natuur. Bij lagere afvoeren krijgen de gronden in het beekdal een drooglegging van 20-30 cm. De optredende waterstandsverschillen binnen het peilvak zijn kleiner dan in variant A1.
- Variant A3 waarin huidige beekloop wordt behouden met toepassing van de inrichtingsprincipes "building with nature". Deze variant is niet schetsmatig uitgewerkt. Bij de inrichtingsprincipes van "building with nature" wordt in dit kader gedacht aan extensivering van beheer en onderhoud zoals bijvoorbeeld stroombaan maaien. Dit komt ten goede aan de ecologische waterkwaliteit. Maar hierdoor zal ook meer begroeiing in de beek komen en waarschijnlijk zal dit ook plaatselijk meer stroming geven maar ook meer opstuwing veroorzaken met als gevolg hogere waterpeilen in de nazomer periode (principe is dan ook min of meer vergelijkbaar met variant A1). Door verlaging van de beekdal flanken is ruimte gecreëerd om grote peilfluctuaties te niet te doen. Daarnaast kan door sturing van de direct benedenstrooms gelegen stuwen Heidehuizen en Sweachsterwei te grote peilschommelingen worden voorkomen.

Figuur 3-4 Impressie van maatregelen stuwvak Heidehuizen (variant A1)

³ In de doorrekening van deze variant ontstaan lagere waterstanden in de zomer, vanwege de te laag afgestelde drempelhoogte bij de inlaat naar de Poasen.

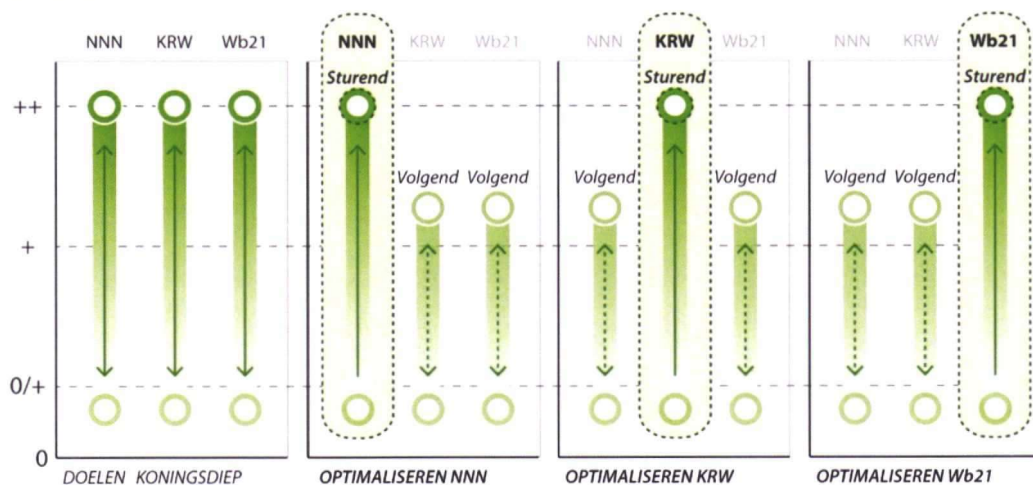
⁴ Stuwpeil 80 cm + NAP met een vaste stuw bij Heidehuizen.

Figuur 3-5 Impressie van maatregelen stuwvak Heidehuizen (variant A2)

3.4 Oplossingsrichtingen verkennen

De doelen en randvoorwaarden voor de gebiedsrichting langs de boven- en middenloop van het Alddijp (zie §3.3.2) leveren de harde plankaders op voor de milieueffectrapportage. Binnen deze kaders wordt in de milieueffectrapportage oplossingsrichtingen verkend. Daarbij wordt getracht om de 'hoeken van het speelveld' op te zoeken. Om inzichten te krijgen in de 'hoeken van het speelveld' wordt voorgesteld om het voorlopig voorkeursalternatief (zie §3.3.3), als volgt de optimaliseren:

1. Optimaliseren NNN

De aanleg en ontwikkeling van nieuwe natuur vormt de primaire opgave. In de oplossingsrichting 'Optimaliseren NNN' staat de natuurfunctie centraal. In deze oplossingsrichting wordt uitgegaan van een zo optimaal mogelijk ingericht beekdal (en watersysteem) voor de ontwikkeling van waardevolle natuur. Maatregelen die mogelijk relevant zijn:

- Het verder verschralen / afgraven van bodems;
- Het versterken van gradiënten;

- Het optimaliseren van (dynamische) grond- en oppervlaktewaterstanden;
- Het (verder) opheffen van barrières / verbeteren van verbindingen

2. Optimaliseren KRW

Hoewel niet alle KRW doelen en opgaven passend bij het watertype R5: langzaamstromende middenloop/ benedenloop op zand gerealiseerd kunnen worden blijft de ambitie van waterschap en provincie om zoveel mogelijk van de doelen en opgaven te realiseren. In de oplossingsrichting 'Optimaliseren KRW' wordt hier invulling aan gegeven. Maatregelen die mogelijk relevant zijn:

- Lokaal verbeteren van stroming;
- Het (verder) opheffen van barrières / verbeteren van (vis)verbindingen;
- Het zoveel mogelijk herstellen van een natuurlijke afvoerdynamiek;
- Het verbeteren van de waterkwaliteit;
- Het creëren van diversiteit in aquatische biotopen.

3. Optimaliseren Wb21

Tot slot wordt een oplossingsrichting verkend waarbij de opgaven en doelen van Wb21 worden geoptimaliseerd. Het gaat daarbij om maatregelen waarmee het water zolang mogelijk in het beekdal vastgehouden en/of geborgen kan worden. Tijdens extreme neerslaggebeurtenissen kan de piekafvoer hiermee worden verkleind. Tijdens droge perioden resulteren de maatregelen mogelijk in het verbeteren van de zoetwaterbeschikbaarheid. Maatregelen die mogelijk relevant zijn:

- Het vertragen van de afvoer van het Koningsdiep door kunstwerken aan te brengen en afwateringsloten te dempen in de bovenloop en door weerstand (meandering, begroeiing) aan te brengen in de middenloop;
- Het vergroten van de waterberging in de lager gelegen gebieden langs het Koningsdiep.

3.5 Toetsen van het voorlopig voorkeursalternatief en de oplossingsrichtingen

In het milieueffectrapport worden effecten van het voorlopig voorkeursalternatief en de 3 oplossingsrichtingen aan de hand van verschillende milieuthema's en beoordelingscriteria beoordeeld en vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie wordt gevormd aan de hand van de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen. De autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen in de omgeving die vrijwel zeker daar gaan plaatsvinden omdat hierover al een definitief besluit is genomen. In tabel 3-1 is het beoordelingskader voor het MER weergegeven.

Tabel 3-1 Beoordelingskader MER Koningsdiep

Thema	Beoordelingscriteria	Methodiek
Waterhuishouding	Verandering in het oppervlaktewatersysteem	Kwantitatief/kwalitatief
	Verandering in het grondwatersysteem	Kwantitatief/kwalitatief
	Gevolgen voor het beheer en onderhoud	Kwalitatief
Ecologische waterkwaliteit	Mate van herstel van de natuurlijke afvoerdynamiek	Kwalitatief
	Mogelijkheden voor herstel van (lokale) stroming	Kwalitatief
	Mogelijkheden voor de vispasseerbaarheid	Kwalitatief
	Mogelijkheden voor diversiteit in aquatische biotopen	Kwalitatief

	Verandering in de waterkwaliteit	Kwalitatief
Waterveiligheid	Afname (%) afvoer naar boezemwatersysteem (T=10)	Kwantitatief
	(Klimaat)robustheid van het watersysteem	Kwalitatief
Natuur	Mogelijkheden voor hoge natuurkwaliteit (NNN)	Kwalitatief
	Effecten op bestaande natuurwaarden (NNN/FF)	Kwantitatief/kwalitatief
	Effecten op Natura 2000-gebieden	Kwantitatief/kwalitatief
	Mogelijkheden om bij te dragen aan N2000-opgaven	Kwalitatief
Landbouw	Nat- en droogteschade	Kwantitatief/kwalitatief
Woon- en leefmilieu	Drooglegging woningen en wegen	Kwantitatief/kwalitatief
	Hinder tijdens de uitvoering	Kwalitatief
	Mogelijkheden voor recreatie	Kwalitatief
	Overlast door dieren	Kwalitatief
	Kabels en leidingen	Kwalitatief
	Bereikbaarheid	Kwalitatief
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Effecten op LCA-waarden	Kwalitatief
	Effecten op aardkundige waarden	Kwalitatief
	Mogelijkheden voor het versterken van de identiteit van het landschap	Kwalitatief
	Effecten op de belevingswaarde van het landschap	Kwalitatief
Bodem	Verandering in bodemkwaliteit	Kwalitatief
	Grondbalans	Kwantitatief

De effecten van de verschillende oplossingsrichtingen worden vertaald naar effectscores. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de volgende scoringsmethodiek:

++	Zeer positief effect
+	Positief effect
0/+	Beperkt positief effect
0	Geen (noemenswaardig) effect
0/-	Beperkt negatief effect
-	Negatief effect
--	Zeer negatief effect

3.6 Integreeren van oplossingsrichtingen

In het milieueffectrapport wordt zowel getoetst op milieueffecten als op doelbereik. Na de toetsing van het voorlopig voorkeursalternatief en de oplossingsrichtingen is duidelijk in hoeverre de oplossingsrichtingen kunnen bijdragen aan het optimaliseren van de integrale inrichtingsopgave.

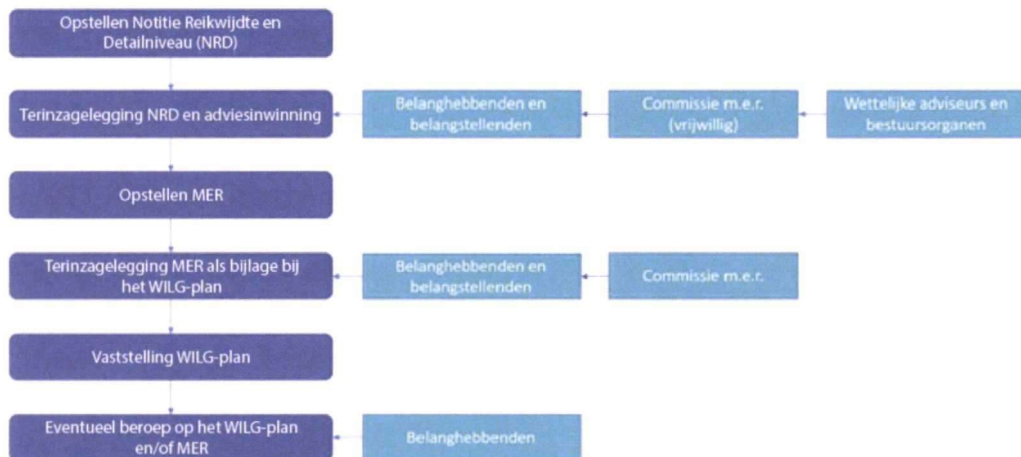
Op basis van deze informatie kunnen keuzes worden gemaakt om tot een definitief voorkeursalternatief te kunnen komen. Dit voorkeursalternatief bestaat in principe uit het voorlopige voorkeursalternatief (zie §3.3.3), al dan niet aangevuld / aangepast met één of meerdere onderdelen (bouwstenen) of maatregelen uit de drie oplossingsrichtingen (zie §3.4). Het definitieve voorkeursalternatief wordt in het milieueffectrapport beschreven en vergeleken met het voorlopige voorkeursalternatief.

3.7 **Besluitvorming**

Na de keuze voor het definitieve voorkeursalternatief kan het plan verder worden uitgewerkt in het WILG-plan. Voordat het WILG-plan wordt vastgesteld wordt het ontwerp-WILG-plan samen met het milieueffectrapport gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Tijdens deze periode kan een ieder een zienswijze indienen op het WILG-plan en/of het bijbehorende milieueffectrapportage. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de verschillende procedurestappen van de milieueffectrapportage en het WILG-plan.

4 Procedurestappen en inspraak

De milieueffectrapportage bestaat uit verschillende procedurestappen. In Figuur 4-1 zijn de meest relevante stappen weergegeven. In de procedure zijn er meerdere verschillende momenten waarop (omgevings)partijen en burgers kunnen reageren op de m.e.r.-procedure. Wie en wanneer op de m.e.r.-procedure kunnen reageren is in de lichtblauwe kaders weergegeven.

Figuur 4-1: Stroomschema m.e.r.-procedure.

Opstellen notitie reikwijdte en detailniveau

De voorliggende notitie reikwijdte en detailniveau beschrijft op welke manier de milieueffectrapportage zal worden uitgevoerd; welke alternatieven en varianten voor het voornemen worden onderzocht (de reikwijdte) en op welke manier de milieueffecten in beeld worden gebracht (het detailniveau).

Openbare kennisgeving, terinzagelegging en adviesinwinning

Met de openbare kennisgeving wordt bekend gemaakt dat voor het WILG-plan een milieueffectrapportage wordt doorlopen. De notitie reikwijdte en detailniveau wordt daarbij terinzage gelegd zodat eenieder in de gelegenheid wordt gesteld om in een periode van zes weken een zienswijze in te dienen over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport. 'Eenieder' bestaat dus niet alleen uit de betrokken bestuurlijke organen, maar ook uit belangenorganisaties, ondernemers, bewoners in en om het gebied en overige betrokkenen. Het voornemen om voor de gebiedsrichting van de midden- en bovenloop van het Alddiep de milieueffectrapportage te doorlopen wordt aangekondigd via het provincieblad en via advertenties in regionale dagbladen.

Relevante bestuurlijke organen wordt de notitie reikwijdte en detailniveau toegezonden en verzocht om een advies op de reikwijdte en detailniveau te geven, zoals weergegeven in deze notitie. De bestuursorganen die worden geraadpleegd zijn weergegeven in paragraaf 4.1. Ook de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (verder Commissie m.e.r.) wordt in deze fase op vrijwillige basis van de provincie gevraagd een advies op de reikwijdte en detailniveau uit te brengen.

Opstellen milieueffectrapport

De eventueel ontvangen zienswijzen worden verwerkt in de definitieve notitie reikwijdte en detailniveau en hierna vastgesteld. Hierna worden de benodigde milieuonderzoeken voor het milieueffectrapport uitgevoerd en getoetst. In het milieueffectrapport worden de effecten en kaders voor de gebieds- en natuurontwikkeling rondom het Alddijp in beeld gebracht. Onder andere wordt ingegaan op de redelijkerwijs te beschouwen alternatieven/varianten, de effecten en mogelijkheden om de effecten te beperken. De toetsing en beoordeling van de milieueffecten die optreden als gevolg van de gebieds- en natuurontwikkeling, gebeurt op basis van een referentiesituatie. Voor een nadere toelichting op de inhoud en de onderzoeks- en beoordelingsmethodiek van het milieueffectrapport, zie hoofdstuk 3.

Terinzagelegging milieueffectrapport als bijlage bij WILG plan

Het milieueffectrapport dient als bijlage bij het Wet Inrichting Landelijk Gebied-plan (WILG-plan) dat wordt opgesteld binnen het plangebied. Tijdens de terinzagelegging en de zienswijzeperiode kan eenieder een reactie op het ontwerpbesluit en het milieueffectrapport geven. Dit is tevens het moment dat de Commissie m.e.r. een onafhankelijk advies over het milieueffectrapport geeft.

Vaststelling WILG plan

Mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen en met in achtneming van de uitkomsten van de milieueffectrapportage, stelt de provincie als bevoegd gezag het WILG-plan vast, waar het milieueffectrapport als bijlage onderdeel van uitmaakt.

Eventueel beroep op het WILG plan en/of milieueffectrapport

Degenen die ook een zienswijze hebben ingediend op het WILG-plan kunnen tegen de plannen in beroep gaan. Indien de beroepen ongegrond worden verklaard, wordt het plan onherroepelijk. Ook hier geldt dat het milieueffectrapport als bijlage bij het ruimtelijk besluit fungeert – er kan enkel beroep worden ingesteld op het plan.

Verdere stappen

Het WILG-plan is kaderstellend. Voordat begonnen kan worden aan de daadwerkelijke uitvoering, zijn er diverse vergunningen/ontheffingen/besluiten noodzakelijk. Deze aanvragen zullen getoetst worden aan de op dat moment relevante wet- en regelgeving. Degene die het niet eens zijn met deze beslissingen, kunnen gebruik maken van hun rechtsmiddelen zoals bezwaar en beroep.

4.1 Rolverdeling m.e.r.-procedure

Initiatiefnemer

Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Fryslân treden in de milieueffectrapportage voor de gebiedsinrichting Koningsdiep op als initiatiefnemer. GS heeft een gebiedscommissie ingesteld. De gebiedscommissie Koningsdiep adviseert GS over het te nemen WILG-plan en dus ook over het opgestelde milieueffectrapport.

Bevoegd gezag

Onder het bevoegd gezag wordt het bestuursorgaan verstaan dat bevoegd is om over het voornemen van de initiatiefnemer een besluit te nemen. In deze milieueffectrapportage is GS eveneens het bevoegd gezag.

Betrokken bestuurlijke organen en belangenorganisaties

Onder betrokken bestuurlijke organen en belangenorganisaties worden die partijen bedoeld die in het ruimtelijk ordeningstraject worden geraadpleegd. Dit zijn onder andere:

- Gemeente Opsterland;
- Wetterskip Fryslân;
- LTO;
- It Fryske Gea;
- Staatsbosbeheer;
- Natuurmonumenten;
- Etc.

De wettelijke adviseurs:

- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- Ministerie van Landbouw Natuur en Visserij;

4.2 Hoe kunt u reageren op deze notitie reikwijdte en detailniveau?

Wanneer u meent dat de gegeven informatie met betrekking tot de reikwijdte en/of het detailniveau zoals beschreven in de voorliggende rapportage onvolledig of onjuist is, dan kunt u gemotiveerd een zienswijze indienen. Dit mag mondeling, maar bij voorkeur schriftelijk.

U kunt uw schriftelijke reactie van xx tot xx 2021 insturen onder vermelding van Gebiedsinrichting Koningsdiep – reactie op NRD.

Per post:

Gedeputeerde Staten van Fryslân, Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden

Per e-mail of via de website:

provincie@fryslan.frl of via www.fryslan.frl/koningsdiep

Mondeling

Wanneer u uw reactie mondeling wilt geven, dan kunt u verzoeken om een telefonische afspraak. Deze moet ook plaatsvinden binnen de bovengenoemde periode. Voor het maken van een afspraak verzoeken wij u ook om eerst contact te zoeken via provincie@fryslan.frl. Een telefonische afspraak zal hierna worden ingepland.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Gebiedsrichting Koningsdiep
projectnummer 0465363.100
22 januari 2021
Provincie Fryslân

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
1322 BK ALMERE
Postbus 10044
1301 AA ALMERE

E. jan-willem.vanveen@anteagroup.

www.anteagroup.nl

Copyright © 2020

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.